

**РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
З БЕЗПЕКИ ТА СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПІ
У ВРЕГУЛЮВАННІ КОНФЛІКТУ НА СХОДІ УКРАЇНИ**

В світі поганою тенденцією стало вирішення міждержавних питань шляхом прояву агресії, анексування території. Не виключенням став і конфлікт між Росією та Україною на сході України. Починаючи з 2014 року держава перебуває у стані збройного конфлікту, що не може не вплинути на відносини України в усіх сферах життєдіяльності країни.

Україна, як визнано статтею 1 Конституції України, суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава, є учасником міжнародних відносин. І реалізує своє право на захист шляхом втручання в врегулювання конфлікту на сході міжнародної Організації з безпеки і співробітництва в Європі [1].

Що ж загалом представляє собою міжнародна організація та яка її роль у вирішенні даного питання?

Міжнародна організація являється об'єднанням незалежних країн, урядів спрямованих на вирішення питань безпеки і співробітництва в Європі, а також у сферах, що стосуються прав та свобод людини відповідно з Гельсінським Заключним Актом НБСЄ 1975 року, між країнами-членами [2]. Уряд країн учасників діє в інтересах та від імені держави, яку представляє у міжнародних відносинах. Україна, як учасниця Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) є з 30 січня 1992 року.

Ціль міжнародної організації чітко тлумачиться в її функціях, що покликані сприяти зниженню напруги, становленню миру, стабільності і безпеки. Для того, щоб сприяти проведенню діалогу на місцях, місія взаємодіє з органами влади різних рівнів, громадянським суспільством, етнічними та релігійними групами та місцевими громадами. Місія проводить збір інформації, доповідає про ситуацію з безпекою, здійснює встановлення і інформує про факти конкретних інцидентів, в тому числі тих, які стосуються заявлених порушень основоположних принципів ОБСЄ. Саме ці функції покладені в основу діяльності Місії на території України.

Діяльність ОБСЄ в Україні на сьогодні є достатньо важливою,

оскільки це допоможе шляхом встановлення фактів вирішити конфлікт мирним способом. Робота Організації включає в себе дві місії: по-перше, Спеціальну моніторингову місію(далі СММ), по-друге, Місію спостерігача ОБСЄ на російських пунктах пропуску. Відповідно до норм міжнародного законодавства діяльність спостерігачів та СММ визначається Кодексом поведінки членів місії ОБСЄ [3].

Якщо говорити про завдання, що стоїть перед Організацією, то як запевняє Александр Хуг (перший заступник керівника СММ з 2014 до 2018 року): «Завдання СММ – встановлювати факти. Вона не проводить розслідування, вона не поліція, не займається збором доказів – вона надає факти». Також багато зусиль приділяється становищу осіб, що є переміщеними в середині країни. Як зазначає Заступник під час роботи СММ та ОБСЄ було зафіксовано ряд правопорушень та факт присутності Російської Федерації на території зони конфлікту. Як зазначалося в доповіді СММ було виявлено: особливі системи озброєння, райони дислокації збройних формувань та особи, що безпосередньо брали участь у таких збройних формуваннях [4] Таку ж позицію висловлює і речник Місії Майкл Боцюрків: «Завдання місії – спостерігати за загальною ситуацією у сфері безпеки на місці подій, а сам процес розслідування не входить до функцій та завдань ОБСЄ» [5].

Однак, діяльність Організації має й достатню кількість нарікань, оскільки експерти, вчені, політологи зазначають, що діяльність моніторингової групи є обмеженою, оскільки направлена не на всю територію де відбувається конфлікт, а лише на так звану «сіру зону», що не надає можливості всебічного аналізу інформації щодо положення збройних формувань. Це питання постійно обговорюється на міжнародному рівні та як способом вчинення більш точного контролю пропонується розширення мандату місії не лише на підконтрольний Україні території, «сірій зоні», а й на неконтрольованій території України. Однак через позицію Росії дане питання до сьогодні не є вирішеним, що значно зменшує ефективність СММ та ОБСЄ.

Отже, проаналізувавши вищезазначене, можна зробити висновок, що роль Міжнародної Організації з безпеки і співробітництва в Європі є достатньо ваговою і необхідною. Вона полягає у збиранні фактів, що свідчать про порушення суверенітету

України, наявності збройних формувань та спеціальної зброї незалежними наглядачами Місії. Це забезпечує неупередженість у вирішенні конфлікту на сході України та незацікавленість у негативному результаті. Але треба й зазначити, що ефективність є не на достатньому рівні через неможливість розширення своїх повноважень Організацією, через позицію однієї з країн.

Джерела:

1. Конституція України Закон України від 28.06.1996 № 254к/96/Верховна Рада. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе от 1 августа 1975 года, № 994_055. Верховна Рада. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#Text.
3. Кодекс поведінки стосовно військовополітичних аспектів, № 1/95 3 грудня 1994 року. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/9/253046.pdf>.
4. Хуг В.: наші факти про участь Росії у конфлікті на Донбасі говорять самі за себе. BBC Україна. 31/10/2018. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46044074>.
5. Речник місії ОБСЄ: росіян у місії відносно небагато. BBC Україна. 18/11/14. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2014/11/141117_bociurkiw_osce_interview_sx.

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Харитонов Р. Ф.